

УДК 336.71

Дослідження/

■ **Вілен Харченко**
Vilen Kharchenko

Аналітик цільових ринків та вантажопотоків ТОВ "Портінвест", аспірант кафедри менеджменту банківської діяльності Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана
Analyst of target markets and freight traffic of the "Portinvest" Co Ltd, PhD student of the Banking Management Department of the Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

Міжнародний досвід формування інформаційно-фінансового простору

International experience in formation of information and financial space

У статті проаналізовано досвід Європейського Союзу щодо організації міжнародної співпраці в сфері формування єдиного інформаційно-фінансового простору. Розкрито організаційну структуру Об'єднаної інформаційно-фінансової бази даних, основні функції та підходи до проведення аналізу інформації з метою оцінки рівня фінансових ризиків. Виявлено ключові проблеми, що виникають у процесі формування ринку інформаційно-фінансових послуг в Україні, запропоновано шляхи їх вирішення.

The article discusses the EU experience in organization of international co-operation in the area of formation of common information and financial space. There is given the organizational structure of the Integrated information and financial database, its main functions and approaches to information analysis for the purpose of financial risk assessment. The author determines crucial problems appearing in the process of formation of the information and financial services market in Ukraine and suggests ways to solve them.

Ключові слова: фінансові ризики, фінансово-інформаційна взаємодія, інформаційний простір, фінансова інформація.
Key words: financial risks, financial and information co-operation, information space, financial information.

Інтеграція міжнародних ринків стала одним із визначальних явищ, які помітно вплинули на розвиток світового господарства в XXI столітті. На тлі процесів дерегулювання у сфері міжнародної торгівлі, лібералізації експорту й імпорту між провідними країнами, поліпшення інвестиційного клімату в багатьох країнах, у тому числі й тих, що розвиваються, відповідні зміни відбувалися й на міжнародних фінансових ринках капіталу. Інтеграційні процеси сприяли усуненню бар'єрів для входу на національні ринки капіталу іноземних фінансових інститутів-кредиторів та позичальників, підвищенню мобільності боргового капіталу, зниженню трансакційних витрат, пов'язаних з отриманням дозволів і ліцензій, та з необхідністю проходження бюрократичних процедур контролю за рухом капіталу й валютного контролю. Іншою передумовою прискорення інтеграційних процесів став стрімкий розвиток інформаційних систем, баз даних і глобальних комп'ютерних мереж. Проведення ефективної інтеграційної

політики неможливе без формування якісного інформаційно-фінансового простору, який давав би можливість суб'єктам господарювання отримувати достовірну інформацію про своїх партнерів, контрагентів та позичальників з метою зниження фінансових ризиків та уникнення можливих збитків.

Нині інтеграційні процеси вже стали реальністю й для України, про що свідчить політика, спрямована на вступ до регіональних економічних та політичних об'єднань. Це потребує якісних змін у системах управління фінансовими компаніями та банками, які повинні адаптуватися до умов, що постійно змінюються, і конкурентної боротьби, що загострюється. З огляду на надзвичайно велику потребу в залученні в Україну значних фінансових інвестицій актуальність вирішення проблеми формування єдиного інформаційно-фінансового простору очевидна. Слід визнати, що робота в цьому напрямі ведеться, проте намагання створити вітчизняний ринок інформаційно-фінансових по-

слуг виявилися неефективними. Неспроможність приватних інформаційних агенцій налагодити ефективну роботу свідчить про необхідність активного залучення держави до зміни принципів формування інформаційно-фінансового простору. Саме участь держави забезпечує повноту охоплення та високу довіру до інформації. Враховуючи значну участь держави у формуванні фінансово-кредитної політики, абсолютно логічно є активна участь органів державної влади й у сфері управління фінансовими ризиками. Світовий досвід свідчить, що найефективнішим способом вирішення цієї проблеми є створення інформаційно-фінансового агентства за участі держави, представником якої здебільшого є центральні банки.

СВІТОВИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ФІНАНСОВОГО ПРОСТОРУ

У 2003 році головами центральних банків Австрії, Бельгії, Франції,

Німеччини, Італії, Португалії та Іспанії, а також Європейського центрального банку було підписано меморандум про взаєморозуміння і співпрацю щодо реєстрів кредитних ризиків на території Європейського Союзу (ЄС), створення єдиної бази даних позичальників усередині ЄС, а також створення Європейського комітету з питань державних інформаційно-фінансових агенцій (European Committee of Central Balance Sheet Data Offices – ECCBSO) – ЄКПДІФА. З 2005 року між його учасниками на регулярній основі налагоджено обмін інформацією про кредитну заборгованість і позабалансові зобов'язання юридичних осіб [1].

ЄКПДІФА є неформальним органом, до складу якого входять представники державних інформаційно-фінансових агенцій, що належать або пов'язані з центральними банками (ЦБ) країн – членів ЄС, та представники органів державної статистики. Головним завданням ЄКПДІФА є поліпшення якості аналізу даних про нефінансові корпорації через обмін інформацією та спільні дослідження, що базуються на основі описових та бухгалтерських даних, зібраних державними інформаційно-фінансовими агенціями країн-учасників [2].

Для виконання покладених на комітет завдань було прийнято рішення про створення двох узагальнених баз даних: Єдиного банку даних рахунків компаній – ЄБДРК (Bank for Accounts of Companies Harmonized – BACH), а також Європейської бази даних галузевих показників – ЄБДГП (European Sectoral References Database – ESD). Головними завданнями ЄБДРК та ЄБДГП є аналіз господарської діяльності європейських компаній з метою зниження рівня ризиків, підвищення надійності і платоспроможності існуючих підприємств. Ще одним завданням стало формування якісної статистичної бази даних як для проведення різноманітних досліджень, так і для розробки механізмів мінімізації фінансових ризиків кредиторів та позичальників. Ініціатива створення ЄБДРК належала представникам трьох країн ЄС: Франції (в особі Банку Франції, Banque de France), Бельгії (в особі Національного банку Бельгії, National Bank of Belgium) та Італії (в особі комерційної організації – Centrale dei Bilanci (група компаній Cerved Group)).

Нещодавно відбулося об'єднання цих двох баз даних у єдину систему

Таблиця 1. Країни, що надають інформацію до Об'єднаної бази даних ЄБДРК–ЄБДГП

Країна	Установа, що надає інформацію	Відповідальний департамент	Головні завдання
Австрія	Центральний банк	Статистики	Оцінка ризиків, рейтингування
Бельгія	Центральний банк	Мікроекономічної інформації	Оприлюднення мікроекономічних показників
Чехія	Центральний банк	Монетарний та статистики	Статистика
Франція	Центральний банк	Підприємств	Оцінка ризиків, рейтингування
Німеччина	Центральний банк	Статистики	Статистика
Італія	Приватна компанія	Безпосередня професійна діяльність усієї компанії	Оцінка ризиків, рейтингування
Люксембург	Державні органи статистики	Фінансово-інформаційний	Статистика, оприлюднення мікроекономічних показників
Нідерланди	Державні органи статистики	Статистики	Статистика
Польща	Центральний банк	Статистики	Статистика
Португалія	Центральний банк	Статистики	Статистика
Словаччина	Центральний банк	Статистики	Статистика, оцінка ризиків
Іспанія	Центральний банк	Статистики	Статистика

Джерело: [3].

Таблиця 2. Класифікація компаній за оборотами

Код у базі	Категорія	Річний оборот
0	Усі підприємства	–
1A	Суб'єкти малого підприємництва	X < 10 мільйонів €
1B	Малі	10 мільйонів € < X < 50 мільйонів €
2	Великі	X > 50 мільйонів €

Джерело: [4].

ЄБДРК–ЄБДГП під патронатом Національного банку Франції. На цей час база ЄБДРК–ЄБДГП містить фінансову інформацію про діяльність компаній із дев'яти країн Європи за останні 12 років (починаючи з 2000 року), яка включає 95 основних статей балансу та звіту про фінансові результати. Перелік країн, які на цей час формують ЄБДРК–ЄБДГП, та установи, відповідальні за надання інформації, а також головні завдання, які ці установи переслідують, наведено в таблиці 1.

Слід зазначити, що об'єднання двох баз даних жодним чином не вплинуло на їх наповнення, оскільки всі дані було ефективно скомпільовано в єдиному зручному форматі так, щоб користувачі могли отримати максимально повну інформацію за сформованим запитом без використання кількох розрізнених джерел. Об'єднана база даних має два рівні доступу:

1. Загальний, коли будь-хто може зареєструватися в базі та використовувати наявні дані. Обмеження загального доступу полягає у наданні інформації в розрізі галузей економіки за кодами класифікатора NACE¹ другого порядку;

2. Розширений, який надається державним установам та фінансово-

¹ NACE (аконім від фр. *Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes*), Статистична класифікація видів економічної діяльності у Європейському Співтоваристві.

кредитним установам (банкам). Головною відмінністю його є можливість отримання детальнішої інформації в розрізі галузей економіки за кодами класифікатора NACE третього порядку.

Користувачі розширеного доступу отримують цю можливість за умови зворотного зв'язку. Тобто в обмін на доступ до інформації в базі вони зобов'язані надати всю інформацію, якою володіють самі. Доступ до бази даних оснований на принципах, схвалених та акцептованих усіма членами ЄКПДІФА, фінансово-кредитними установами і провайдерми інформації.

Головними джерелами надходження інформації до бази даних є державні установи – фінансово-інформаційні агенції, які здебільшого є підрозділами центральних банків або державних органів статистики країн-членів, а також пов'язані з ними приватні інституції, як це відбувається, наприклад, в Італії.

Об'єднання двох баз даних суттєво розширило можливість користувачів щодо отримання інформації про фінансовий стан та перспективи розвитку компаній і галузей економіки. ЄБДРК–ЄБДГП дає можливість формування первинної статистичної інформації для побудови якісної системи оцінки фінансового стану компанії з метою визначення рівня фінансових ризиків позичальників, ба-

Таблиця 3. Розрахункові показники, що аналізуються в ЄБДРК – ЄБДГП

Показники аналізу структури	Формула розрахунку
Співвідношення активів і капіталу	$\frac{\text{Валюта балансу}}{\text{Власний капітал}}$
Співвідношення зобов'язань і капіталу	$\frac{\text{Зобов'язання всього}}{\text{Власний капітал}}$
Співвідношення оборотних активів і валюти балансу	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Валюта балансу}}$
Співвідношення грошових коштів та їх еквівалентів і валюти балансу	$\frac{\text{Інші фінансові активи} + \text{Еквіваленти грошових коштів} + \text{Грошові кошти в банку та в касі}}{\text{Валюта балансу}}$
Співвідношення довгострокових зобов'язань і валюти балансу	$\frac{\text{Довгострокові зобов'язання всього}}{\text{Валюта балансу}}$
Співвідношення поточних зобов'язань і валюти балансу	$\frac{\text{Поточні зобов'язання всього}}{\text{Валюта балансу}}$
Показники фінансової стійкості та обслуговування боргу	Формула розрахунку
Співвідношення фінансового прибутку і ЄБІТДА (ЄВІТДА*)	$\frac{\text{Фінансовий прибуток}}{\text{ЄБІТДА}}$
Співвідношення ЄБІТДА і процентних витрат	$\frac{\text{ЄБІТДА}}{\text{Процентні витрати}}$
Процентне навантаження	$\frac{\text{ЕБТ (ЄВТ**)}}{\text{ЄБІТ (ЄВІТ***)}}$
Співвідношення процентних витрат і чистої виручки	$\frac{\text{Процентні витрати}}{\text{Чиста виручка}}$
Співвідношення процентних витрат і операційного прибутку	$\frac{\text{Процентні витрати}}{\text{Операційний прибуток}}$
Співвідношення чистого прибутку та операційного прибутку	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Операційний прибуток}}$
Співвідношення операційного прибутку і чистого грошового боргу	$\frac{\text{Операційний прибуток}}{\text{Фінансові зобов'язання} - \text{Грошові кошти та їх еквіваленти}}$
Показники прибутковості	Формула розрахунку
Співвідношення торговельної націнки до чистої виручки	$\frac{\text{Торговельна націнка}}{\text{Чиста виручка}}$
Рентабельність продажів	$\frac{\text{Операційний прибуток}}{\text{Чиста виручка}}$
Співвідношення ЄБІТДА і чистої виручки	$\frac{\text{ЄБІТДА}}{\text{Чиста виручка}}$
Співвідношення ЄБІТ і чистої виручки	$\frac{\text{ЄБІТ}}{\text{Чиста виручка}}$
Співвідношення ЕБТ і чистої виручки	$\frac{\text{ЕБТ}}{\text{Чиста виручка}}$
Співвідношення фінансового прибутку і чистої виручки	$\frac{\text{Фінансовий прибуток}}{\text{Чиста виручка}}$
Рентабельність власного капіталу	$\frac{\text{Чистий прибуток (збиток)}}{\text{Власний капітал}}$
Співвідношення операційного прибутку і валюти балансу	$\frac{\text{Операційний прибуток}}{\text{Валюта балансу}}$
Співвідношення чистого прибутку до оподаткування і власного капіталу	$\frac{\text{Чистий прибуток до оподаткування}}{\text{Власний капітал}}$
Показники ефективності	Формула розрахунку
Оборотність активів	$\frac{\text{Чиста виручка}}{\text{Валюта балансу}}$
Співвідношення витрат на одного працівника і торговельної націнки	$\frac{\text{Витрати на одного працівника}}{\text{Торговельна націнка}}$
Оборотність запасів	$\frac{\text{Запаси (середньорічні)}}{\text{Чиста виручка}}$
Оборотність дебіторської заборгованості	$\frac{\text{Дебіторська заборгованість (середньорічна)}}{\text{Чиста виручка}}$
Оборотність кредиторської заборгованості	$\frac{\text{Кредиторська заборгованість (середньорічна)}}{\text{Чиста виручка}}$
Оборотність робочого капіталу	$\frac{\text{Оборотні активи} - \text{Поточні зобов'язання}}{\text{Чиста виручка}}$

Джерело: [5].

*ЄВІТДА (скор. від англ. *Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization*) – прибуток до вирахування процентів, сплати податків та амортизаційних відрахувань.

**ЕВТ (скор. від англ. *Earnings Before Taxes*) – прибуток до сплати податків.

***ЄВІТ (скор. від англ. *Earnings Before Interest and Taxes*), або операційний прибуток – прибуток до вирахування процентів і сплати податків.

зуючись на порівняльному аналізі показників діяльності окремо взятих компаній із середньогалузевими показниками. Світова практика свідчить, що такий спосіб оцінки ризиків є найдієвішим, оскільки дає реалістичну картину перспектив розвитку економіки країни.

Структура Об'єднаної бази даних має вигляд конструктора, а користувач не обмежений визначеним набом

ром показників чи певною їх комбінацією. Така побудова дає можливість користувачам на власний розсуд і відповідно до своїх потреб формувати запит із будь-яких даних або показників (як з одного, так і з усіх разом). Головним інструментом аналізу ризиків методом порівняння є можливість формування переліку розрахункових показників, які характеризують середню ефективність роботи нефінан-

сових корпорацій у певних галузях та секторах за класифікатором NACE другого порядку, в різних країнах та залежно від їх розміру. Галузевий поділ в ЄБДРК здійснено відповідно до класифікатора видів економічної діяльності NACE. Всі компанії розподілено за розміром на чотири групи залежно від оборотів.

Такий підхід до формування Об'єднаної бази даних дає змогу отримати окрему інформацію за кожною зі статей балансу та звіту про фінансові результати діяльності компанії, а також розрахункові значення 28 фінансових коефіцієнтів (розрахункових показників), що характеризують діяльність компанії, яка аналізується.

Фінансові коефіцієнти обчислюються з урахуванням розміру компанії та особливостей галузі, в якій вона працює. Об'єднана база даних дає змогу користувачам отримати широкий набір аналітичної інформації, зокрема порівняльні оцінки розрахункових показників компанії із середньогалузевими показниками, обчисленими на основі середньозважених коефіцієнтів та квартилів; порівнювати результати діяльності компанії з показниками компанії аналогічного розміру (за критерієм оборотів); порівнювати різні галузі економіки між собою. З метою агрегування та компактного представлення розрахункові показники згруповано за їх економічним змістом.

Основна складність формування Об'єднаної бази даних полягає у відмінностях між стандартами бухгалтерського обліку в різних країнах. Саме тому в рамках ЄБДГП було прийнято рішення про узагальнення певних статей фінансової звітності для мінімізації відмінностей у стандартах бухгалтерського обліку між країнами – членами Об'єднаної бази. Статті, що мають значні відмінності в обліку, було об'єднано в групи. Так, наприклад, необоротні активи відображено єдиною статтею замість розкриття окремо інформації про основні засоби, незавершене будівництво, нематеріальні активи і т. ін. [6].

Створення такої розгалуженої та інформативної бази даних дає змогу користувачам, насамперед фінансово-кредитним установам, отримати додатковий інструмент для проведення аналізу можливих фінансових ризиків у процесі кредитування позичальників, сприяє формуванню більш якісного та прозорого інформаційно-фінансового простору в межах ЄС.

Таблиця 4. Групування показників ЄБДРК–ЄБДГП

Групи показників	Короткий опис
Абсолютні показники	Показники фінансової звітності: активи, виручка, кількість працівників, кількість підприємств і т. ін. (під час аналізу коефіцієнтів використовуються такі скорочення, nbq = кількість компаній у вибірках для розрахунку 1, 2 та 3 квартилів)
Показники структури балансу	Показники фінансової звітності у %
Показники структури звіту про фінансові результати	Показники фінансової звітності у %
Середньозважені показники	Застосовується до коефіцієнтів. Ці показники виконують доповнюючу функцію в аналізі й знаходяться під впливом розміру компанії у певній галузі
Q1 = перший квартиль	Застосовується до коефіцієнтів. За кожним коефіцієнтом компанії (галузі, сектори) сортується у висхідному порядку, потім вибірка поділяється на чотири частини за принципом, що 25% усіх підприємств мають значення даного коефіцієнта нижче середнього, а 75% – вище середнього
Q2 = другий квартиль	Застосовується до коефіцієнтів. По кожному коефіцієнту компанії (галузі, сектори) сортується у висхідному порядку, потім вибірка поділяється на чотири частини за принципом, що 50% усіх підприємств мають значення даного коефіцієнта нижче середнього, а інші 50% – вище середнього. Цей коефіцієнт ще відомий під назвою "медіана"
Q3 = третій квартиль	Застосовується до коефіцієнтів. По кожному коефіцієнту компанії (галузі, сектори) сортується у висхідному порядку, потім вибірка поділяється на чотири частини за принципом, що 75% усіх підприємств мають значення даного коефіцієнта нижче середнього, а 25% – вище середнього

Джерело: [4].

СУЧАСНИЙ СТАН ІНФОРМАЦІЙНО-ФІНАНСОВОГО ПРОСТОРУ В УКРАЇНІ

Україна нині не має можливості долучитися до участі в ЄБДРК–ЄБДГП через низький рівень транспарентності інформації та відкритості вітчизняних підприємств навіть для контролюючих органів. Слід зазначити, що Об'єднана база даних, як і будь-яка інша офіційна база даних, формується завдяки офіційній (а не управлінській) фінансовій звітності підприємств. Однак варто визнати, що достовірність офіційної фінансової звітності в країнах ЄС вища, ніж в Україні чи інших країнах СНД. Однією з причин (хоча далеко не єдиною) є відсутність у вітчизняній практиці узаконеного поняття групи компаній – низки юридичних осіб, котрі юридично абсолютно незалежні, проте фактично знаходяться під контролем одного кінцевого бенефіціара, та недосконалість методики консолідації звітності.

В Україні ще не створено повноцінного ринку інформаційно-фінансових послуг. Інформаційно-фінансовий простір представлено дуже обмеженим колом учасників, які є приватними установами і не несуть відповідальності за достовірність наданої інформації. Цей процес майже не регулюється державою. Незважаючи на те, що вектор розвитку українського ринку фінансово-інформаційних послуг відрізняється від світового, слід розуміти, що бажання України приєднатися до економічного об'єднання ЄС супроводжуватиметься й необхідністю

долучення до таких систем, як ЄБДРК–ЄБДГП та цілої низки подібних інформаційних систем. Неготовність до цього може стати додатковою перешкодою швидкій інтеграції нашої держави до Європейського Союзу.

Слід зазначити, що створення якісного інформаційно-фінансового простору в Україні і, як наслідок, адаптація вітчизняної фінансової системи до європейських стандартів, потребують докорінної зміни не лише підходів до збору та обробки фінансової інформації щодо суб'єктів господарювання, а й економічної моделі держави в цілому.

Комплекс заходів повинен включати створення ефективнішої системи підготовки та подання фінансової звітності нефінансовими корпораціями до контролюючих органів, яка б відображала реальну картину фінансових результатів діяльності підприємств. Головною перешкодою цьому є існуюча податкова система в країні, адже саме небажання сплачувати податки в такому обсязі та в існуючий спосіб змушує підприємства до викривлення фінансових результатів в офіційній звітності. Оптимізація системи оподаткування у комплексі з поглибленням адаптації українських стандартів бухгалтерського обліку до Міжнародних стандартів фінансової звітності, а також жорсткіший контроль за відповідністю фізичних показників діяльності підприємства (обсяги виробленої продукції, кількість працівників, наявні виробничі потужності та їх завантаженість, обсяги використання сировини для виробництва продукції) фінансовим результатам повинні обмежити можливість щодо викривлення звітності.

Також велике значення має обмеження людського втручання на первинних етапах збору та обробки фінансової інформації, зокрема в органах податкового контролю. Податківці повинні працювати не безпосередньо з підприємцями, а з оцифрованими результатами їхньої діяльності. Функція податкового контролю має стати більш аналітичною.

Крім підвищення рівня контролю з боку держави, важливим у питанні створення якісного інформаційно-фінансового простору є також стимулювання підприємств до самостійного усвідомленого бажання надавати достовірну інформацію до контролюючих органів. На нашу думку, перешкодою цьому є низький рівень відкритості самої держави для підприємців та всіх громадян України в цілому.

Держава повинна змінити підхід до надання інформації про результати використання коштів, зібраних у вигляді податків, про джерела доходів державного бюджету, та найголовніше – про напрями витрат. Кожен підприємець, як і кожен громадянин України, повинні розуміти, куди і яким чином використовуються сплачені ними податки. На нашу думку, враховуючи рівень існуючої довіри населення до уряду, спочатку саме держава власними діями повинна показати більшу відкритість фінансової інформації, тим самим започаткувавши діалог із представниками бізнесу, і шляхом поетапних переговорів сформувати у підприємців розуміння, а головне бажання надавати правдиву інформацію про результати своєї господарської діяльності. Це є головною рушійною силою майбутніх змін.

Саме на цьому взаєморозумінні та взаємній відкритості базується ефективна робота європейських країн. Наявність недостовірної статистики в Україні формує своєрідну спіраль, адже на базі цих даних фінансово-кредитні установи та інші суб'єкти господарювання не можуть приймати правильних та ефективних рішень. У цьому питанні банки та інші фінансово-кредитні установи повинні зайняти активну позицію як щодо стимулювання держави до активних дій у напрямі лібералізації фінансово-інформаційного простору, так і в наданні фінансової та професійної підтримки органам державної влади у створенні ефективного механізму обміну та поширення фінансової інформації. Саме тому створення ін-

формаційно-фінансового агентства в Україні на сучасному етапі не дасть очікуваного ефекту в сфері зниження фінансових ризиків та поліпшення інвестиційного клімату в країні.

ПЕРШОЧЕРГОВІ КРОКИ ДЛЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-ФІНАНСОВОГО ПРОСТОРУ В УКРАЇНІ

Підсумовуючи все сказане вище, вважаємо, що найдієвішими для створення якісного інформаційно-фінансового простору в Україні будуть такі заходи:

1. Реформування Міністерством фінансів України системи звітності про надходження та використання коштів державного бюджету;

2. Створення Міністерством фінансів України, обласними адміністраціями, адміністраціями районів та міст системи звітів на базі Державної служби статистики України, що дають можливість одержання статистичної інформації про джерела надходження коштів на рівні окремих населених пунктів, районів, областей та країни в цілому;

3. Створення Міністерством фінансів України, обласними адміністраціями, адміністраціями районів та міст із залученням Державної служби статистики України системи звітності про напрями використання бюджетних коштів що надасть можливість одержання статистичної інформації на рівні окремих населених пунктів, районів, областей та країни в цілому;

4. Створення Міністерством фінансів України із залученням Державної служби статистики України системи інформування громадян та підприємств України про результати використання бюджетних коштів із можливістю деталізації навіть по окремих об'єктах;

5. Проведення двосторонніх переговорів між бізнесом та державою щодо рівня вдоволеності якістю наданої інформації про джерела доходів та напрями використання державних коштів;

6. Поглиблення Міністерством фінансів України адаптації національних стандартів бухгалтерської звітності до Міжнародних стандартів фінансової звітності як найбільш прозорої та ефективної форми моніторингу результатів господарської діяльності підприємств;

7. Обмеження Міністерством доходів та зборів України впливу люд-

ського фактора на етапі первинного збору та обробки фінансової інформації контролюючими органами;

8. Створення Міністерством доходів та зборів України механізму дисциплінової сплати податків через централізовану електронну систему з метою зниження рівня корумпованості процесу;

9. Поширення Міністерством фінансів України у співпраці з Міністерством доходів та зборів України стандартів міжнародної звітності на середній та малий бізнес в усіх сферах економіки країни;

10. Підвищення рівня контролю з боку Міністерства доходів та зборів України у співпраці з Державною службою статистики України за відповідністю фінансових показників роботи підприємств натуральним (обсяги виробництва, кількість працюючих, обсяг споживання сировини);

11. Створення Міністерством доходів та зборів України системи моніторингу ринкових цін на продукцію та сировину з метою додаткового контролю за достовірністю наданої суб'єктами господарювання фінансової інформації;

12. Формування Міністерством доходів та зборів України у співпраці з іншими органами державного контролю механізму зустрічних перевірок результатів господарської діяльності не тільки в межах одного контролюючого органу, а й на міжвідомчому рівні. Організація ефективної взаємодії між податковими, митними органами, МВС, СБУ, органами державної статистики шляхом створення електронної системи зіставлення результатів діяльності підприємств за різними показниками. Наприклад: створення системи зіставлення одержаної виручки з обсягами виробленої продукції та існуючими ринковими цінами на цю продукцію і використану сировину;

13. Формування Міністерством доходів та зборів України жорсткіших санкцій за надання недостовірної інформації до контролюючих органів.

ВИСНОВКИ

Вважаємо, що вкрай незадовільна ситуація, яка склалася з доступністю достовірної фінансової інформації про діяльність суб'єктів господарювання, зумовлена браком достатньої уваги до цих питань з боку органів державної влади і, як наслідок, відсутністю єдиних стандартів та вимог до фор-

мування інформаційно-фінансового простору. Вивчення міжнародного досвіду дає підстави стверджувати, що в Україні головним ініціатором лібералізації та підвищення рівня відкритості фінансової інформації має стати держава за активної підтримки комерційних банків, оскільки саме вони мають оцінити ефективність запроваджених заходів з точки зору зниження рівня фінансових ризиків, у першу чергу кредитних. До процесів фінансово-інформаційної взаємодії необхідно залучати й суб'єкти господарювання, зокрема представників малого та середнього бізнесу. □

Література

1. *Витяг про діяльність Європейського комітету з питань державних інформаційно-фінансових агенцій*. — *Офіційне інтернет-представництво Європейського комітету з питань державних інформаційно-фінансових агенцій*. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.eccbso.org/wba/default.asp>.

2. *Перелік продуктів та послуг Європейського комітету з питань державних інформаційно-фінансових агенцій*. — *Офіційне інтернет-представництво Європейського комітету з питань державних інформаційно-фінансових агенцій*. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.eccbso.org/wba/publica/publicazioni/file/ECCBSO/ECCBSO_Report_on_PS_Apr_2012.pdf.

3. *База даних ЄБДРК—ЄБДГП*. — *Офіційне інтернет-представництво Національного банку Франції*. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.bachesd.banque-france.fr/?page=documentation#>.

4. *Календар подій ЄБДРК—ЄБДГП*. — *Офіційне інтернет-представництво Національного банку Франції*. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу (обмежений, потребує реєстрації): <http://www.bachesd.banque-france.fr/?page=documentation#>.

5. *Методологія та застереження використання ЄБДРК—ЄБДГП*. — *Офіційне інтернет-представництво Національного банку Франції*. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу (обмежений, потребує реєстрації): <http://www.bachesd.banque-france.fr/?page=documentation#>.

6. *Зразки звітності країн — членів ЄБДРК—ЄБДГП*. — *Офіційне інтернет-представництво Національного банку Франції*. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу (обмежений, потребує реєстрації): <http://www.bachesd.banque-france.fr/?page=documentation#>.